

7/8056

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2012-610.01-385/2917/5999
Konu : Yazılı soru önergesi

03/08/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 14/06/2012 tarihli ve A.01.0.KKB. 0.10.00.00-71905 sayılı yazı,

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Manisa Milletvekili Erkan Akçay tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8056 Esas Nolu soru önergesine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (2 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2012-610.01-385/2916/5998
Konu : Yazılı soru önergesi

03/08/2012

Sayın Erkan AKÇAY
Manisa Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8056 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Karşılıksız çek keşide etmek eylemiyle ilgili mevzuat değişikliği sürecinde;

a-19/3/1985 tarihli ve 3167 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanunda, keşide edilen çekin karşılığının bulunmaması hâlinin, objektif sorumluluk olarak düzenlenmesi ve bu suça hürriyeti bağlayıcı ceza verilmesi;

b- 26/2/2003 tarihli ve 4814 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunla, karşılıksız çek keşide etmek suçunu ilk defa işleyenler için, çek bedeli tutarı kadar nispi para cezası verilmesi, ancak bu suçtan mükerrirler hakkında hapis cezası verilmesi;

c- 14/12/2009 tarihli ve 5941 sayılı Çek Kanunuyla, karşılıksız çek keşide etmek suçunun cezasının adli para cezası olarak öngörülmesi, bu cezanın gün para cezası sistemine bağlanması;

ç- 31/1/2012 tarihli ve 6273 sayılı Çek Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, karşılıksız çek keşide etmek eyleminin, suç olmaktan çıkartılarak kabahate dönüştürülmesi ve bu eyleme, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı şeklinde idari yaptırım uygulanması;

Yönünde kanunî düzenlemeler yapılmış ve söz konusu eylem için öngörülen yaptırım, hürriyeti bağlayıcı cezadan, ekonomik nitelikteki yaptırıma dönüştürülmüştür.

II- Anayasanın 13. maddesinde, temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasında, ölçülülük ilkesi, dikkate alınması gereken kriterler arasında sayılmıştır. Bu anayasal ilkenin bir yansıması olarak, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 3. maddesinde, suç işleyen kişi hakkında, işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunacağı belirtilmiştir.

Ceza hukukunda, son dönemde gelişen önemli ilkelerinden biri de "ekonomik suça ekonomik ceza verilmesi" ilkesidir. Buna göre, ekonomik nitelikteki suçların yaptırımları belirlenirken, hürriyeti bağlayıcı cezalar yerine, ekonomik nitelikteki yaptırımlar tercih edilmektedir.

Bu ilkeler doğrultusunda, çekle ilgili mevzuatımızda yapılan kanun değişiklikleri sürecinde, özgürlükler lehine tercihler yapılmış ve ekonomik yaptırımlar öngörülmüştür. İlk

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

olarak, karşılıksız çek keşide etme suçunun ekonomik bir eylem olduğu, bu eylemi işleyenlere hapis cezası verilmesinin ölçülü ve orantılı olmadığı kabul edilerek, hapis cezası yerine adli para cezası verilmesi öngörülmüştür.

Karşılıksız çek keşide etme suçu için, adli para cezası öngörülmüş olmasına rağmen, bu cezanın ödenememesi durumunda adli para cezasının belli bir miktar üzerinden hürriyeti bağlayıcı cezaya dönüştürülmesi nedeniyle, adli nitelikteki bu yaptırım, yukarıda saydığımız ilkeler gerekçe gösterilmek suretiyle gerek uygulamada gerekse doktrinde büyük eleştirilere maruz kalmıştır. Bu sebeple, karşılıksız çek keşide etmek eyleminin tamamen suç olmaktan çıkarılması, kabahate dönüştürülmesi ve bu eyleme idarî yaptırım öngörülmesi amacıyla düzenleme yapılmıştır.

Karşılıksız çek keşide etme eyleminin idarî yaptırıma bağlanması nedeniyle, idarî yaptırımın hangi merci tarafından uygulanacağına ilişkin sistem sorununa, bu yaptırımı uygulamaya uygun, Ülke çapında teşkilatı bulunan başka bir idarî yapı bulunmadığından Cumhuriyet savcıları tarafından bu yaptırımın uygulanması çözümü getirilmiştir.

İdari yaptırımın Cumhuriyet savcıları tarafından uygulanmasının diğer bir nedeni de çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı bakımından işleyen sistemin devam etmesinin sağlanmasıdır. Çek Kanununun 5. maddesinin sekizinci fıkrasına göre, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararına ilişkin bilgiler, güvenli elektronik imza ile imzalandıktan sonra, Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına elektronik ortamda bildirilmektedir.

III- 03/02/2012 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak, aynı tarihte yürürlüğe giren 6273 sayılı Çek Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun uygulama sonuçları henüz alınmadığından, Bakanlığımızca konuyla ilgili olarak yürütülen herhangi bir kanun çalışması bulunmamaktadır.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan